

VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 118 0 P 000123 09 Rev
Banjaluka, 06.4.2011. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Darka Osmića, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Rose Obradović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja, J. B. iz Š., Ul. ... i M. P. iz Š., Ul. ... br. ..., koje zastupa punomoćnik D. T., advokat iz Š., protiv tuženih, D. V. iz Š., Ul. ..., koga zastupa punomoćnik M. M., advokat iz B. L., S. S. iz B. L. i RTRS B. L., koju zastupa punomoćnik S. P., radi naknade štete, v.s. 35.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjoj Luci broj: 011-0-Gž-07-001 272 od 30.9.2008. godine, na sjednici održanoj 06.4.2011. godine, donio je

P R E S U D U

Revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Osnovnog suda u Mrkonjić Gradu broj: 075-0-P-06-000 152 od 16.4.2007. godine djelimično je usvojen tužbeni zahtjev, te su solidarno obavezani tuženi da nadoknade štetu tužiteljima i to tužitelju J. B. (u daljem tekstu: prvotužitelju) u iznosu od 1.000,00 KM i M. P. (u daljem tekstu: drugotužitelj) u iznosu od 1.000,00 KM, sve sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana donošenja odluke tj. od 16.4.2007. godine do isplate i da im naknade troškove postupka u iznosu od 400,00 KM.

Sa dijelom zahtjeva koji predstavlja razliku između traženih i dosuđenih iznosa tužitelji su odbijeni.

Presudom Okružnog suda u Banjoj Luci broj: 011-0-Gž-07-001 272 od 30.9.2008. godine, žalba tuženih je usvojena i prvostepena presuda preinačena tako da je u cjelini odbijen tužbeni zahtjev, a tužitelji obavezani da tuženom D. V. (u daljem tekstu: prvotuženi) naknade troškove parničnog postupka u iznosu od 2.187,50 KM, dok je žalba tužitelja odbijena i prvostepena presuda potvrđena u odbijajućem dijelu.

Blagovremenom revizijom tužitelji pobijaju drugostepenu odluku zbog pogrešne primjene materijalnog prava. Predlažu da se osporena presuda preinači tako da se udovolji njihovim zahtjevima ili da se ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Tuženi nisu odgovorili na reviziju.

Revizija nije osnovana.

U ovoj parnici tužitelji zahtjevaju da se solidarno obavežu tuženi da im na ime naknade štete za klevetu isplate odgovarajuće novčane iznose, jer da je prvotuženi iznio "neistinite informacije i klevete protiv tužilaca", tuženi S. S. (u daljem tekstu: drugotuženi) mu je to omogućio, kao urednik emisije "Malo sutra", a RTRS (u daljem tekstu trećetužena) je prenijela i javno objavila izražavanje prvotuženog.

Raspravljajući o postavljenom tužbenom zahtjevu nižestepeni sudovi su utvrdili da je trećetužena, dana 02.5.2006. godine, emitovala emisiju „Malo sutra“, čija je repriza bila 04.5.2006. godine. Urednik ove emisije bio je drugotuženi. Tema emisije, između ostalih, bila je i ubistvo D. V.1, brata prvotuženog. Prvotuženi je tom prilikom pričao o tome kako je i pod kojim okolnostima ubijen njegov brat i kako je počinilac ubistva, S. B. pravosnažno osuđen nakon 7 godina, uz isticanje da mu je „zet komandir policije u Š.“, a drugi zet „inspektor policije u Š.“. Prvotužitelj je zaposlen u PS u Š., kao komandir, a drugotužitelj u istoj radi na radnom mjestu inspektora za opšti kriminalitet. Supruge tužitelja su sestre S. B., koji je ubio brata prvotuženog. Ubistvo je počinjeno 20.4.1992. godine, a počinilac je pravosnažnom presudom Vojnog suda u Banjoj Luci Ik-236/93 od 08.9.1999. godine oglašen krivim za ovo krivično djelo i izrečena mu je kazna zatvora, koju je izdržao, u trajanju od četiri godine i šest mjeseci.

Cijeneći utvrđeno činjenično stanje, prvostepeni sud nalazi da izgovorene riječi od strane prvotuženog da je njegov brat "....izgubio život od srpskog izdajice od SDS-a, od ljudi koji ga nisu voljeli ubili su ga, platili su ubicu, jednog čovjeka, koji nije normalan čovjek, čovjek koji je šura komandira policije, komandir policije koji je njemu zet je komandir i prije rata u toku rata i poslije rata, koji stvara mnoge stvari koje nisu razjašnjene ni do danas...." ne predstavljaju klevetu jer je prvotuženi iznio samo svoje mišljenje u vezi sa pogibijom njegovog brata, iznoseći istinitu činjenicu da je lice koje je ubilo njegovog brata šura komandira policije, uz davanje svog vrijednosnog suda, odnosno mišljenja o radu prvotužitelja, a da drugotužitelj u tom dijelu nije ni spomenuo.

Međutim, prvostepeni sud nalazi da kasnije izgovorene riječi u emisiji "... nisam očekivao da će dobiti i dan jedan ležanja, pod raznim okolnostima je pušten iz zatvora da bi poslije bio na potjernici da se hapsi, kako će biti uhapšen kad mu je zet komandir policije u Š., drugi mu je zet inspektor policije u Š., to samo po sebi govori ko je bio on i zašto je baš on izabran da ubije D. " predstavljaju iznošenje izražavanja nečega, što u postupku nije dokazano kao istinito, a što je prouzrokovalo štetu časti i ugledu tužitelja, jer je ovakvim izražavanjem tužiteljima pripisao takvo činjenje odnosno nečinjenje koje je spriječilo hapšenje lica koje je počinilo veoma teško krivično djelo.

Zbog toga prvostepeni sud djelimično udovoljava zahtjevima tuženih, kao u izreci svoje presude.

Odlučujući o žalbama stranaka (pri čemu valja naglasiti da su tužitelji izjavili žalbu protiv prvostepene presude samo iz razloga što su smatrali da su dosuđeni iznosi preniski), drugostepeni sud nalazi da ni drugi dio izražavanja prvotuženog ne predstavlja klevetničko ponašanje nego iznošenje mišljenja, odnosno sumnje da zbog funkcije koju obavljaju tužitelji, koji su u tazbinskom srodstvu sa počiniocem

krivičnog djela, niko iz policije neće uhapsiti počinitelja, zbog čega preinačava prvostepenu presudu i odbija zahtjeve tužitelja u cjelini.

Drugostepena odluka je pravilna.

Zakon o zaštiti od klevete („Službeni glasnik RS“, broj 37/01 – u daljem tekstu: ZZK) uređuje prihvatljiva ograničenja slobode izražavanja u pogledu građanske odgovornosti za štetu nanесenu ugledu fizičkog ili pravnog lica iznošenjem ili pronošenjem nečег neistinitog i istovremeno deklariše pravo na slobodu izražavanja koje je garantovano Ustavom Republike Srpske i Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda koje štiti sadržaj izražavanja, kao i način na koji je iznesen, te naglašava značajnu ulogu sredstava informisanja, kao javnih posmatrača i snabdjevača javnosti informacijama, u demokratskom procesu (član 1. Zakona).

Odredba člana 5. stav 1. ZZK propisuje da je svako poslovno sposobno lice koje prouzrokuje štetu ugledu fizičkog ili pravnog lica iznošenjem ili pronošenjem izražavanja nečег neistinitog, identifikujući to lice trećem licu, odgovorno za klevetu ako je to lice prouzrokovalo štetu u svojstvu autora, urednika, ili izdavača izražavanja, ili u svojstvu lica koje je na drugi način efikasno kontrolisalo sadržaj tog izražavanja kao i pravno lice koje je objavilo izražavanje.

Članom 6. ZZK su propisani izuzeci od odgovornosti, pa je rečeno da se neće odgovarati za klevetu ako se radi o izražavanju mišljenja ili kada je izražavanje u suštini istinito; ako je lice koje je navodno prouzrokovalo štetu bilo po zakonu obavezno iznositi ili pronositi izražavanje, ili iznositi izražavanje u toku zakonodvnog, sudskog ili upravnog postupka i ako je iznošenje ili pronošenje izražavanja bilo razumno.

U konkretnom slučaju prvotuženi je, kao autor izjave, zapravo izrazio svoje mišljenje u vezi sa očekivanjem da počilac krivičnog djela neće biti uhapšen, niti osuđen na kaznu zatvora, zbog tazbinskog srodstva sa komandrom i inspektorom PS u Š., obrazloženo iznesenim i potpuno nespornim činjenicama, da je počilac od 17.3.1993. do 02.3.1999. godine bio nedostupan organima gonjenja. Pri tome on nije izrazio tvrdnju (kao činjenicu čija bi se istinitost ili neistinitost mogla dokazivati) da su tužitelji svojim djelovanjem sprečavali njegovo hapšenje. Konačno, prvotuženi je u istoj emisiji iznio i činjenice da je počilac krivičnog djela u međuvremenu uhapšen, osuđen i izdržao utvrđenu kaznu, čime je faktički objasnio, da nije bilo osnovano njegovo mišljenje o mogućem uticaju tužitelja na hapšenje osobe koja je lišila života njegovog brata.

Shodno navedenom, ponašanje prvotuženog pri izražavanju naprijed opisanog mišljenja, i po shvatanju ovoga suda, nema karakter klevete kako je definiše odredba člana 5. stav 1. ZZK, koja bi uzrokovala štetu ugledu i dostojanstvu tužitelja koju bi bili dužni naknaditi tuženi. Radi se o iznošenju mišljenja prvotuženog, a pravo na slobodno izražavanje, kao demokratski princip, štite odredbe Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (član 10), kao i odredbe ZZK (član 6. stav 1. a). Pravo na slobodu izražavanja primjenjivo je ne samo na informacije ili ideje koje su primljene pozitivno ili se smatraju neuvredljivim ili izazvanim neznanjem, već i na one koje vrijeđaju, šokiraju ili uznemiravaju državu, neki segment stanovništva, ili

pojedince, jer su to zahtjevi pluralizma, tolerantnosti i širokoumlja, bez kojih nema ni demokratskog društva.

Navodi revizije, kojima se tužitelji pozivaju na nalaz vještaka psihijatra dr N. Z.-R. koja, usput rečeno, i nije utvrdila da je kod tužitelja „došlo do bilo kakvih reaktivnih psihičkih poremećaja koji mogu da se jave usljed duševnog bola i patnje uzrokovane objavljivanjem neistinitih informacija“, kod činjenice da se izjava prvotuženog, iz naprijed navedenih razloga, ne kvalifikuje kao kleveta – nisu od uticaja na rješenje ovoga spora.

Ni ostali navodi revizije nisu mogli ishoditi drugačiju odluku slijedom čega je rješeno kao u izreci na osnovu odredbe člana 248. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 58/03, 85/03 , 74/05, 63/07 i 49/09).

Predsjednik vijeća
Darko Osmić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarne
Amila Podračić